



WATER NATUURLIJK Vechtstromen

Verkiezingsprogramma met 4 thema's:

Groen, Gezond, Genieten, Gezamenlijk

Water Natuurlijk is dé partij die zich inzet voor natuur, landschap en recreatie. We maken ons sterk voor schoon, gezond, veilig en betaalbaar water voor iedereen. We staan voor klimaatbestendige steden en dorpen. Landelijk is Water Natuurlijk de grootste partij. We zijn opgericht door Natuurmonumenten, Provinciale Milieufederaties en Sportvisserij Nederland. GroenLinks, D66, PvdA en Volt ondersteunen onze groene stem.

In dit verkiezingsprogramma geven we aan wat wij willen de komende 4 jaar aan de hand van vier thema's: Groen, Gezond, Genieten en Gezamenlijk.

Dit verkiezingsprogramma is de lokale invulling van het landelijke verkiezingsprogramma van Water Natuurlijk. Deze kan je [hier](#) lezen.



Stém Water Natuurlijk als je vindt dat:

- het waterschap meer kan doen om de gevolgen van klimaatverandering te beperken
- plastics, medicijnen en landbouwgif niet in water thuishoren meer ruimte voor water en groen in stad/ dorp goed is voor mens, plant en dier
- elke druppel telt: water vasthouden en minder grondwater oppompen om verdroging te voorkomen
- generaties in de toekomst niet opgezadeld moeten worden met extra kosten, vervuiling en schade
- biodiversiteit vergroot kan worden samen met burgers, bedrijven en agrarische sector
- de kosten eerlijk verdeeld moeten worden.



THEMA 1: GROEN

Water Natuurlijk vindt dat ons waterschap moet werken aan de kerntaken van schoon water, voldoende water en bescherming tegen het water. Daarnaast zetten we ons in voor duurzame energie, klimaatneutraliteit, circulariteit en recreatie.

Natuurlijke oplossingen

Meer water en natuur in dorpen en steden is nodig om de gevolgen van klimaatverandering in de woon- en werkomgeving op te vangen, maar ook om met meer plezier en gezondheid te kunnen leven. Water Natuurlijk kiest voor natuurlijke oplossingen zoals regenwateropvang in wadi's, meer ruimte voor ondiepe en natuurlijk ingerichte beken die slingeren door het landschap waardoor ze meer water langer kunnen vasthouden, na-zuivering van rioolwater via een riet-zand-moerasfilter zoals in het Kristalbad in Hengelo gebeurt.



Bouwen met natuur

Alleen waar het echt nodig is, zouden natuurlijke maatregelen ondersteund moeten worden door technische maatregelen (zoals pompen, sluisen, etc.). Bouwen met natuur zorgt voor meer variatie in stroming van het water, een afwisselende inrichting, een gevarieerde samenstelling van planten en dieren en minder verstoring van leefgebieden.

Daarnaast zijn Bouwen met Natuur-maatregelen duurzaam en is bouw materiaal dichtbij beschikbaar. Dat draagt bij aan het creëren van draagvlak bij de omgeving bij het nemen van maatregelen ('het ziet er leuk uit'). We zijn dan ook blij dat [het waterschap bij projecten in het Dinkelgebied wordt ondersteund](#) vanuit Kennis- en innovatieprogramma '[NL2120 Het Groene Verdienvermogen](#)', dat mede mogelijk is gemaakt door het Nationaal Groeifonds. Hiermee wordt deze aanpak meer gangbaar en kunnen projecten straks goedkoper worden uitgevoerd.



Samenwerken om te verbeteren

Water Natuurlijk is ervan overtuigd dat we elke druppel water moeten benutten waar die valt. Wij staan voor een natuurlijke bodemstructuur en gezond bodemleven. Dat helpt mee om verdroging of overlast door hevige buien te voorkomen en zorgt voor meer biodiversiteit. Gezamenlijk met natuurorganisaties streven we naar meer verbinding tussen water en natuur, zodat via de waterlopen natuurgebieden onderling verbonden zijn/worden. Het waterschap moet actief handhaven ter bescherming van planten, dieren, waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid waar nodig. Het waterschap hoeft niet alles zelf te doen. Zij kan anderen helpen met zijn kennis en ondersteuning, om hen te stimuleren zelf maatregelen te nemen. Daarbij gaat het om maatregelen zowel in het landelijk gebied, als ook in bebouwde gebieden.



Water Natuurlijk wil zich in de komende bestuursperiode dan ook voor de volgende zaken inzetten:

- a. **Klimaatverandering terugdringen**: Samen uitstoot beperken en voorkomen, circulair en duurzaam werken. Robuust maken van het watersysteem is beter dan achteraf proberen de (onherstelbare) schade te herstellen
 - Water Natuurlijk vindt dat het beperken van de uitstoot van broeikasgassen beter is dan achteraf de gevolgen ervan proberen te repareren. Het waterschap moet dan ook zo snel als verantwoord mogelijk energie- en klimaatneutraal, alsmede circulair gaan werken. Hergebruik van spullen en afval wordt gestimuleerd. Baggerslib is een van de grootste afvalstromen van het waterschap. Dat kun je ook verwerken tot grondstof voor bouwproducten (waterdoorlatende straattegels, geperste stenen voor dijkverzwaring, etc.).
 - Water Natuurlijk wil dat het waterschap werkt aan het inspelen op de gevolgen van klimaatverandering in het watersysteem. Dat wil zeggen water vasthouden en



grondwatervoorraad aanvullen ten behoeve van droge periodes. Genoeg berging als het veel regent om de wateroverlast te voorkomen. Water en natuur worden op deze manier beter voorbereid tegen invloeden van buitenaf. De kern is: meer natuur en natuurlijke processen in agrarisch en stedelijk gebied, herstel van beeksystemen en natuurgebieden. Water Natuurlijk wil boeren ondersteunen door hen te helpen minder afhankelijk te zijn van het aanvoeren van (veel) water in de zomer. Op de (middel)lange termijn is het nog maar de vraag of het IJsselmeer nog wel genoeg water heeft, om in de droge zomers op andere plekken water te blijven aanvoeren. Daarom vinden wij het beter om ons watersysteem in te richten op het vasthouden van water, zodat in de zomer water beschikbaar is voor natuur en beregening van landbouwgronden. Waar het niet mogelijk is om voldoende water via de sponswerking van het landschap vast te houden, moet het water via stuwen langer worden vastgehouden. Door verhoging van het waterpeil is er dan meer water beschikbaar voor bomen en planten. Daarnaast voorkomt aanpassing van het waterpeil op natuur veenafbraak, de bijbehorende CO₂-uitstoot en aantasting van funderingen van huizen. Water Natuurlijk wil het bestaande agrarisch cultuurlandschap en kwetsbare natuurgebieden graag behouden en versterken.

- Water Natuurlijk wil alleen werken met aannemers met een biodiversiteitskeurmerk / certificering en aannemers die werken volgens duurzame aanbestedingsvereisten

b. **Meer Natuur**: Waterschap Vechtstromen geeft het goede voorbeeld door meer natuur op eigen terreinen te creëren.

- Water Natuurlijk wil dat het waterschap een voorbeeldfunctie en ambassadeur is voor natuurvriendelijke gebouwen en terreinen. De gronden van het waterschap moeten kunnen bloeien! Waterschappen beheren veel gronden: dijken, watergangen, taluds, de terreinen van de zuiveringen en kantoren en ook wegbermen. Water Natuurlijk wil dat het waterschap voor al deze gebieden natuurplannen opstelt om de biodiversiteit daar verder te vergroten. Dan kunnen we bijdragen aan een ecologisch waardevol landschap. Bijvoorbeeld door het inzaaien van inheemse, lokale en kruiden- en bloemenmengsels. Door het maken van nestgelegenheden voor vogels en vleermuizen en de aanleg van groene daken. Minder vaak en maar deels maaien van oevers en bermen, zodat er voldoende planten kunnen bloeien en zich kunnen uitzaaïen en zo bescherming bieden aan insecten. Dit zorgt ook dat water beter kan worden vastgehouden, doordat de





planten zorgen dat het water niet zo snel weg kan stromen. Om de groei van planten die in het watersysteem horen te stimuleren, moet het maaisel worden afgevoerd. Daarmee gaan we de grond verschralen. Verschralen zorgt ervoor dat er minder voedingsstoffen in de bodem komen. Het bodemleven ontwikkelt zich en de subtiële balans tussen de voedingsstoffen die er in de bodem zitten wordt hersteld. De oorspronkelijke meer bloeirijke vegetatie krijgt een kans om zich te ontwikkelen. De biodiversiteit van de insecten en andere dieren wordt daarmee groter. Het zou goed zijn als het maaisel gebruikt wordt door een boer in de buurt. De boer kan de plantenresten (organisch materiaal) in zijn bodem gebruiken. Dit draagt bij aan bodemvruchtbaarheid en zorgt voor meer bodemorganismen.

- c. **Samenwerken:** Samen met anderen kunnen we de natuur nog meer versterken. Dit draagt bij aan realisatie van de waterdoelen van het waterschap.
- Daarnaast kan het waterschap samen met andere partijen zoals gemeenten en provincie zorgen voor o.a. poelen voor amfibieën, plassen en drassige gebieden voor weidevogels, bloemrijke hooilanden, broeihopen, etc. Daarbij zetten we ons in om oude landschapselementen met gebiedseigen bomen en struiken (zoals de oude houtwallen, boskernen en heggen) te herstellen. Dit biedt extra leefgebied voor planten en dieren en zorgt voor verbindingroutes naar andere natuur gebieden.
 - Zowel de landelijke overheid als de provincie willen meer bos aanleggen. Waar dit met de waterveiligheid mogelijk is, moet het waterschap onderzoeken of dat ook op eigen (waterschaps)grond mogelijk is. Op deze manier kunnen we extra bijdragen aan het vasthouden van water door opbouw van sponswerking. Daardoor maken we ons watersysteem meer klimaatbestendig, maar leggen we ook meer CO2 vast. De bomen bieden ook meer schaduw. Dit verbetert de waterkwaliteit. Daarnaast kan wandelen langs het water aantrekkelijker worden door het ervaren van verschillende landschapstypen.





- d. **Meer groen en (natte) natuur:** Dit draagt bij aan de kwaliteit van onze leef- en woonomgeving, meer genieten, minder hittestress en wateroverlast.
- Water Natuurlijk wil dat het waterschap beter met gemeenten gaat samenwerken om meer water en natuur in steden te realiseren. Een mooi voorbeeld daarvan is het Vechtpark in Hardenberg. Hiermee wordt hittestress (meer groen zorgt voor verkoeling) en wateroverlast verminderd. Daarnaast kunnen inwoners van steden en dorpen van de natuur en water genieten, wat bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners. De stad wordt steeds meer een plek waar planten en dieren gaan verblijven, omdat er te weinig plek en voedsel meer voor hen is in het landelijk gebied. Het water en de natuur gaat ook planten en dieren helpen om voor hen een thuis te vinden, waardoor een deel van de biodiversiteit in ons gebied op een nieuwe plek wordt behouden. Water en natuur in de stad zijn belangrijk voor mens, plant en dier.
 - Water Natuurlijk wil inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden stimuleren om meer (natte) natuur te realiseren in hun leef- en werkomgeving. We gaan in de toekomst meer last van hitte en wateroverlast krijgen. Daarom is het belangrijk om wijken te vergroenen en slim om te gaan met water. Samenwerken is goedkoper. Dat willen we doen door het stimuleren van:
 - aanleg van natuurvriendelijke oevers en waterbodems, zowel langs de eigen waterlopen als ook bij waterlopen op terreinen van particulieren, landgoedeigenaren, bedrijven en binnen de bebouwde kom. Het proces van de Deurningerbeek in Deurningen en “Vechtrijk Gramsbergen” zijn hiervan goede voorbeelden.
 - vergroenen van buitenruimte, bedrijfsterreinen en particuliere tuinen (tegelwippen). Groene gebieden helpen om regenwater op te slaan in de bodem. Wij willen dat het waterschap subsidie beschikbaar stelt om inwoners in dorpen en steden te helpen hun tuin te vergroenen.
 - het afkoppelen van (hemel)water. Regen moet in de bodem terecht komen en niet in het riool.
- e. **Gezonde Bodem:** Een vruchtbare en gezonde bodem levert de boer meer op, houdt meer water vast en draagt bij aan een beter bodemleven. Het waterschap zet in op duurzaam grondbeheer, minimale impact op gezondheid, milieu en waterkwaliteit.
- Water Natuurlijk zet in op verbetering van de bodemkwaliteit en bodemvruchtbaarheid, zodat deze meer vocht kan vasthouden. Dit kan door er voor te zorgen dat er voldoende organische stof (materiaal in de bodem dat afkomstig is van planten, dieren, schimmels en bacteriën) in de bodem komt. Wij willen dat het waterschap grondeigenaren informatie over duurzaam landgebruik geeft. Een gezonde bodem is van levensbelang. Water Natuurlijk wil dan ook dat duurzaam grondbeheer op verpachte gronden in eigendom van het waterschap wordt toegepast. Boeren die natuur inclusief of regeneratief of biologisch willen boeren op deze gronden, moeten beloond worden voor hun inzet om geen gebruik te maken van bestrijdingsmiddelen. In de afgelopen periode is het ons gelukt om een verbod te krijgen op Glyphosaat (Round-up) op de gronden van het waterschap. We willen in de komende periode samen met boeren werk maken van het verhogen van de bodemvruchtbaarheid, vasthouden van water en vastleggen van koolstof.
 - Het waterschap mag zijn gronden niet ter beschikking stellen voor het telen van gewassen die een grote impact hebben op milieu (gebruik van bestrijdingsmiddelen),



gezondheid, waterkwaliteit of waar veel water nodig is bij de teelt, denk aan niet-duurzaam geteelde lelies.

- We willen dat het waterschap in pachtcontracten ook voorwaarden opneemt die, waar dat kan, de toegankelijkheid van deze gebieden waarborgen, zodat doorgaande routes voor recreatief gebruik (rondjes, lange afstandswandelpaden, etc) mogelijk zijn/blijven.
 - In de komende periode willen we de rest van onze ambitie van duurzaam grondbeheer realiseren. Met het principe van water en bodem sturend in het landelijk gebied, zien we hier goede kansen voor. Bij voorkeur ontwikkelen we het duurzaam grondbeheer samen met andere waterschappen, overheden, terreinbeheerders en (groot)grondbezitters in ons gebied. Maar als dat te lang duurt, beginnen we het desnoods zelf/alleen.
- f. **Ruimte voor plant en dier**: Planten en dieren krijgen de ruimte, tenzij veiligheid, wettelijke taken of inheemse soorten in het gedrang komen
- Water Natuurlijk ziet graag dat vissen zich door het hele watersysteem kunnen bewegen en zich kunnen voortplanten in de kleine, veilige beken in ons watersysteem. Hindernissen zoals stuwen en gemalen moeten veilig en effectief passeerbaar worden gemaakt.
 - Water Natuurlijk vindt dat planten en dieren bescherming verdienen. Ze worden alleen - waar mogelijk op ecologische wijze – teruggedrongen wanneer dit vereist is vanuit veiligheid, wettelijke taken of biodiversiteitsverlies.



THEMA 2: GEZOND

Schoon en voldoende water

Schoon, gezond en voldoende water is van levensbelang voor mensen, planten en dieren. Het liefst zou je het water in onze rivieren gewoon moeten kunnen drinken. Daarnaast moeten we zorgen voor een goede waterbalans, waarbij er altijd voldoende water beschikbaar is voor zowel mens als natuur. Meer vasthouden, minder onttrekken en waar mogelijk hergebruiken van water. Vervuiling kun je het beste voorkomen bij de bron, in de fabriek of het laboratorium. Dit is van belang, zeker bij zorgwekkende stoffen die zich in het ecosysteem blijven ophopen, met allerlei mogelijke negatieve effecten zoals vergiftiging van planten en verstoorde hormoonbalansen bij dieren door medicijnresten. Dit vraagt dat het waterschap streng is bij het lozen van vervuild water in onze beken, kanalen en rivieren, maar ook moet investeren in nieuwe technologieën om deze stoffen bij de rioolwaterzuiveringsinstallaties uit het afvalwater te halen. Om het probleem in kaart te brengen en bestrijden moet het waterschap de aanwezigheid van zorgwekkende stoffen in het water gaan meten (meten=weten).

Afvalwaterinjecties NAM

Het waterschap spant zich samen met boeren, particulieren, natuurorganisaties en andere overheden in om te zorgen dat ons water schoon wordt en blijft. Water is van levensbelang. Daarbij past het niet dat afvalwater van de NAM ongezuiverd in de bodem wordt gepompt. Water Natuurlijk wil dat de afvalwaterinjecties geheel stoppen. Dat is namelijk de beste manier om ons grondwater en kwetsbare watersysteem en de natuur te beschermen.

Echter alleen de Rijksoverheid kan beslissen om de afvalwaterinjecties te stoppen. Die beslissing kan het waterschap zelf niet maken. We verwachten dat de Rijksoverheid gaat toestaan dat het afvalwater toch in de bodem gepompt mag worden. Wanneer dit gebeurt, is het belangrijk dat het water dat in de bodem wordt gebracht zo schoon wordt gemaakt dat het veilig geloosd kan worden. Maar ook dat de stabiliteit van de bodem gegarandeerd is. Het afvalwater mag door verschuiving in de bodem niet in contact komt met ons grondwater. Het zuiveren en in de bodem brengen van het afvalwater moet met de beste beschikbare technieken gebeuren. Geld mag niet het probleem zijn. Alleen veiligheid en de bescherming van ons grondwater mogen een rol spelen in de beslissing. De NAM moet dan ook alle kosten betalen die nodig zijn om ons grondwater en de bodem te beschermen. Als de techniek nog niet bestaat, moet die op kosten van de NAM worden ontwikkeld.

Water Natuurlijk hecht hier zeer aan. Want als het mis gaat, zitten we voor generaties met problemen met verontreinigd grondwater. Zo diep in de bodem kun je vervuiling niet meer opruimen. Water Natuurlijk is blij dat het Algemeen Bestuur eerder heeft besloten dat het waterschap zijn zuiveringskennis, onder andere opgedaan via de Puurwater fabriek, ter beschikking stelt aan het ministerie van EZK en de NAM. Deze kennis kan gebruikt worden om het afvalwater van de NAM zo schoon mogelijk te zuiveren.



Water Natuurlijk wil zich in de komende bestuursperiode dan ook voor de volgende zaken inzetten:

- a. **Drinkbare rivieren:** Op lange termijn zouden de Vecht, Regge en Dinkel drinkbare rivieren moeten worden. Dit vraagt om verbetering van de waterkwaliteit, meetnet en onze zuiveringen. Wat er niet in komt, hoeven we er ook niet uit te halen.
 - Water Natuurlijk is overtuigd dat zeer zorgwekkende stoffen, zoals PFAS, bestrijdingsmiddelen, medicijnresten en microverontreinigingen niet thuishoren in ons water. Deze stoffen dienen zo (veel) mogelijk uit het afvalwater verwijderd te worden. Water Natuurlijk wil investeren in de hiervoor benodigde technologie. We zijn dan ook zeer verheugd dat de aanvraag van Watertechnologie voor het Nationaal Groeifonds is toegekend. In dit project gaat ons waterschap samen met regionale bedrijven en andere waterschappen en kennisinstellingen werken aan nieuwe technologie om de resultaten van onze zuiveringen te verbeteren. We willen meer stoffen verwijderen, meer grondstoffen vangen, de zuiveringen zuiniger maken qua verbruik van energie en inzet van chemische middelen, meer energie laten opwekken of (nieuwe vormen van) duurzame energie in zetten. Deze nieuwe technieken gaan het waterschap helpen om sneller te verduurzamen. Door deze samen met regionale bedrijven te ontwikkelen zorgen we ook voor meer banen in de regio.
 - In de afgelopen bestuursperiode hebben we gezorgd dat het waterschap door verhoging van de tarieven over voldoende budget beschikt om in 2027 de Europese doelen voor waterkwaliteit te gaan halen. Geld is niet meer het probleem, want het waterschap kan investeren in het verbeteren van onze zuiveringen, zodat het afvalwater van de zuiveringen schoon de natuur in gaat. In de komende periode gaan we de voortgang in de plannen nadrukkelijk volgen en zorgen dat het waterschap tijdig actie onderneemt (bijv. voldoende mensen, tijdige vergunningen, voldoende materiaal) om te zorgen dat we eind 2027 de doelen gehaald hebben. Mocht het halen van de doelen in gevaar komen, omdat het langer duurt om de verbeteringsprojecten uit te voeren, zullen we inzetten op het nemen van tijdelijke / mobiele maatregelen om toch tijdig aan de



Europese eisen te gaan voldoen. Anders moeten bedrijven die een negatief effect hebben op de waterkwaliteit gedwongen hun werk- en productiewijze aanpassen, omdat de waterkwaliteit nog van onvoldoende kwaliteit is.

- Wat Water Natuurlijk betreft moet het niet toegestaan zijn om zeer zorgwekkende stoffen zonder vergunning en bijhorende normering in grond- en oppervlaktewater te lozen. Wij willen dan ook dat het waterschap een goed meetnet ontwikkeld om de groeiende lijst met zeer zorgwekkende stoffen in het watersysteem te kunnen (blijven) opsporen. Wordt er dan vervuiling ontdekt, dan moet zij daar samen met de andere overheden tijdig en effectief tegen optreden.



- b. **Vasthouden van water:** Grondwater in balans en bestrijden van de droogte door meer vasthouden van water, met voorrang voor behoud van gezonde natuur, hergebruiken van water waar mogelijk
- Water Natuurlijk wil in verband met de verdroging dat het waterschap gaat zorgen dat het gebruik van pompen om grondwater op te pompen voor het besproeien van gewassen en grote oppervlakten snel omlaag gaat. Vooral in de nabijheid van natuurgebieden. In droge periodes is het belangrijk dat er ook grondwater beschikbaar blijft voor de natuur. Kwetsbare natuur, zoals bijvoorbeeld hoogveen, kan onherstelbaar beschadigen bij droogte. Om deze natuur te behouden voor toekomstige generaties, moeten kwetsbare natuurgebieden meer water krijgen in tijden van droogte. De landbouw moet dan niet al het water opmaken. Zeker bij natuurgebieden zou het oppompen van water in ieder geval tijdelijk verboden moeten worden in droge periodes.



Waar dat nabij die gebieden kan, moet het oppompen worden gestopt. Geen nieuwe vergunningen meer, totdat de grondwaterbalans weer goed is.

- Naast het waterschap heeft de provincie een belangrijke rol in bescherming van de grondwaterbalans, omdat de provincie verantwoordelijk is voor industriële onttrekkingen en de openbare drinkwatervoorziening. Het waterschap moet zich inzetten om een gezamenlijke aanpak met de provincie te ontwikkelen om de grondwaterbalans permanent in balans te brengen en waar nodig te herstellen. Zodat er gemiddeld over de jaren heen (droge en natte periodes samen) niet meer grondwater wordt onttrokken dan dat er door regen en water langer vasthouden weer aan het grondwater wordt toegevoegd.
- Water Natuurlijk vindt vasthouden van water zo belangrijk, dat zij daardoor accepteert dat er in de droge zomers bij hevige regenbuien soms wateroverlast plaatsvindt. Schade aan huizen en eigendommen is niet aanvaardbaar, maar af en toe onderlopen van een fietspad, weg of andere openbare ruimte wel. Water op straat, niet in het huis. Waterpleinen die in tijden van droogte een voetbalveldje zijn en in tijden van zware regenwater kunnen bergen, zijn hiervan mooie voorbeelden.
- Om te zorgen dat er voor iedereen meer water beschikbaar is, moeten we inzetten op vasthouden van meer water. Maar als er schaarste is, dan zet Water Natuurlijk in op behoud van een gezonde natuur. In tijden van droogte moet natuur voorrang krijgen op landbouw bij de verdeling van het water dat dan nog beschikbaar is.
- Water Natuurlijk wil dat het waterschap hergebruik van water gaat stimuleren en faciliteren. Doel moet zijn om het afvalwater van de rioolwaterzuiveringsinstallaties zo te gaan zuiveren dat het hergebruikt kan worden.
- Water Natuurlijk werkt samen met andere organisaties aan de terugkeer van een natuurlijke, rijke visstand. Vislood vergiftigt water en moet zo snel mogelijk verbannen worden. Water Natuurlijk is dan ook blij dat waterschap Vechtstromen een campagne Loodvrij Vechtstromen is gestart. Er zijn nu twee loodvrije vislocaties aangewezen, te weten de Christanalustvijver in Enschede en de Spartelvijver nabij Sibculo. Water Natuurlijk ziet graag dat er meer wateren worden aangewezen als loodvrij viswater en dat vissers op (meer) vislocaties worden geïnformeerd over de gevolgen van vislood en de beschikbaarheid van loodvrije alternatieven.



THEMA 3: GENIETEN

Water is leuk!

Water Natuurlijk vindt dat iedereen moet kunnen genieten van ons water, onze oevers en onze (wandel)paden. Want water is leuk! Om lekker langs te wandelen, in te zwemmen en in te spelen. Sporten en bewegen draagt daarnaast ook bij aan het welzijn van mensen. Daarom willen wij dat er op de plekken waar het gebied en de natuur dit goed kunnen verdragen, voorzieningen worden gerealiseerd voor recreatie. Het gaat hier om recreatief medegebruik, natuur is leidend, recreatie is ondergeschikt. Op deze wijze organiseren we de drukte in andere gebieden, waardoor mensen wegblijven bij de kwetsbare natuur. Hierdoor creëren we rust in (natuur)gebieden waar het niet mogelijk is om veel mensen te laten verblijven. Waar nodig, moet het waterschap ook inzetten op handhaving, zodat kwetsbare gebieden, planten, dieren en wateren ook voldoende en actief beschermd worden.

Waterhistorie

Water Natuurlijk wil daarnaast dat mensen ook kunnen genieten van waterhistorie. De waterschappen bouwen al vele eeuwen aan het bewoonbaar en bewerkbaar maken van ons land. Deze geschiedenis en het belang van schoon, gezond en voldoende water moet ook worden overgedragen op kinderen.





Water Natuurlijk wil zich in de komende bestuursperiode dan ook voor de volgende zaken inzetten:

- a. **Recreëren**: Meer ontspannen en genieten van water in de eigen leefomgeving
- Water Natuurlijk wil dat het waterschap, als zij in het stedelijk gebied investeert, de stedelijke wateren en (bergings)gebieden onder zijn beheer zo inricht en beheert dat zij omwonenden uitnodigt om in het gebied te spelen, verblijven, sporten en genieten.



- b. **Rust**: Planten en dieren hebben zo min mogelijk overlast van mensen die willen recreëren op en rond het water
- Water Natuurlijk wil geen motorboten op de Vecht. De natuur rond de Vecht kan de overlast (golven & geluid) van motorboten niet aan. We willen dat er alleen maar duurzame natuurbeleving met kano's, roeiboten en fluisterboten op de Vecht plaatsvindt. Daarom willen we de minimale doorgang van 50 cm behouden, niet dieper gaan. Er wordt niet gebaggerd (speciaal) voor het varen met boten met een diepere ligging.
 - Water Natuurlijk wil dat het waterschap voldoende handhavingscapaciteit heeft om verstoring van de natuur op/via het water zo laag mogelijk te houden.
- c. **Educatie**: Het overdragen van kennis en verhalen over het belang van natuur en waterbeheer aan kinderen, inwoners en toeristen door deze zichtbaar te maken op scholen, bij erfgoed en in het landschap
- Water Natuurlijk wil dat kinderen leren hoe belangrijk het water is in hun leven. De jonge generatie is zich bewust van de klimaatuitdagingen en water speelt hierin een



grote rol. We willen ze ook vragen om mee te denken met innovatieve oplossingen. Water- en natuureducatie is prima te combineren met lessen op scholen. Door een slootexcursie of het onderzoeken van waterkwaliteit en wat er zoal in het water leeft. Het IVN heeft mooi lesmateriaal voor de slootjesdagen en de buitenlesdag. Maar ook het waterschap heeft een erg leuk eigen educatieprogramma voor basis- en middelbare scholen. Dit programma moet dan ook worden behouden en waar mogelijk, mits er voldoende vrijwilligers zijn te vinden (doe mee!), ook worden uitgebreid naar meer scholen. Door water in de leefomgeving en bij scholen (natuurlijke water schoolpleinen) goed zichtbaar en toegankelijk in te richten, kunnen kinderen en hun ouders dit in hun directe omgeving ervaren. Dat biedt kansen voor educatie en beleving en is ook nog eens heel goed voor de natuur, klimaatbestendigheid en biodiversiteit. Een mooi voorbeeld is de openbare basisschool het Stadsveld in Enschede, waar het regenwater van het dak van de school op het schoolplein tijdelijk wordt opgevangen in een wadi met stapstenen waar kinderen door het water kunnen lopen, waarna het water langzaam afgevoerd wordt via de Stadsbeek. Het waterschap moet wat ons betreft open staan voor het helpen (geld, kennis of handjes) van scholen die meer met water(opvang) op hun schoolpleinen willen doen.

- Water Natuurlijk vindt dat het waterschap zuinig moet zijn op het historisch erfgoed en het bijbehorende landschap. Het verhaal van de waterhistorie moet zichtbaar zijn en worden verteld. Waar mogelijk willen we het erfgoed toegankelijk maken. Het in goede staat brengen en behouden van het erfgoed en de bijhorende educatie gaat ons aan het hart en is ook belangrijk voor het historisch besef van alle ontwikkelingen in het waterbeheer. Zodat toekomstige generaties kunnen voortbouwen op de geleerde lessen (en gemaakte fouten) in onze geschiedenis.



THEMA 4: GEZAMENLIJK

Bijdragen aan oplossingen

De transities in het landelijk en stedelijk gebied, te weten klimaat, landbouw, energie, etc, vragen om een integrale aanpak. Niemand kan dit alleen oplossen, alleen gezamenlijk. Het waterschap moet zijn verantwoordelijkheid nemen en actief in gebiedsprocessen participeren en waar noodzakelijk de regie nemen. Niet omdat hij onderdeel is van het probleem, maar omdat het met zijn kennis, zijn doen-mentaliteit, zijn deskundige en handige mensen, als ook (financiële) middelen onderdeel kan zijn van de oplossing.

Internationaal en toekomstgericht

Dit vraagt om samenwerking over grenzen van organisaties, maar ook over landen, heen. Gezamenlijk betekent ook dat de sterkste schouders, de zwaarste collectieve lasten moeten dragen. Dit kan alleen eerlijk zijn als de gebruiker, de profijthebber en de vervuiler betalen voor hetgeen waar zij voordelen van hebben.

Waterbeheer is door de lange termijn impact iets van meerdere generaties gezamenlijk. Jongeren moeten kunnen meepraten. Investerings in het watersysteem, zuiveringen en innovaties moeten nu worden gedaan. We moeten de problemen niet doorschuiven naar de toekomst.





Water Natuurlijk wil zich in de komende bestuursperiode dan ook voor de volgende zaken inzetten:

- a. **Toekomst- en gebiedsgericht:** De toekomst is gisteren begonnen; het waterschap neemt zijn verantwoordelijkheid en gaat samen met zijn partners hard aan de slag om gebiedsgericht plannen te maken, vanuit het perspectief dat water (naast bodem) leidend is.
 - Water Natuurlijk wil dat het waterschap gebiedsgericht en integraal met gebiedspartners zijn werk gaat uitvoeren; met oog voor klimaat, energie, wonen, biodiversiteit, werken en ontspannen. Het waterschap moet zich laten horen op alle niveaus. Door vanuit een waterperspectief te kijken en functies samen te brengen ontstaan nieuwe kansen: voor recreatie met nieuwe natuur; voor wonen op het water/ in waterbergingsgebieden; voor een landschap met kwaliteit en van waarde voor mens, plant en dier; en voor nieuwe duurzame economische mogelijkheden in het landelijk gebied.
 - Water Natuurlijk vindt het belangrijk dat het waterschap zijn verantwoordelijkheid neemt. Dit betekent NU actie nemen om de droogte te bestrijden, waterkwaliteit te verbeteren, klimaat- en energieneutraal te worden en bij te dragen aan de oplossing van de problemen in het landelijk gebied. Problemen wentelen we niet af, niet naar aangrenzende gebieden en niet naar de toekomst, maar pakken we aan. Door nu te investeren in duurzaamheid, zijn we goedkoper uit op de lange termijn. We moeten jongeren in de toekomst niet opzadelen met extra kosten, vervuiling en schade.
 - Water Natuurlijk wil dat het waterschap zich actief mengt in discussies op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau en waar relevant sturing geeft aan ruimtelijke ordeningskeuzes. Niet alles kan overal. We moeten niet (meer) gaan bouwen in lage gebieden. Nieuwe woningen en bedrijventerreinen moeten op hoger gelegen stukken worden gebouwd en met het oog op de toenemende neerslag en droogte. Het waterschap moet van zijn juridische mogelijkheden gebruik maken om invloed te hebben op de bestemmingsplannen van gemeenten, om toekomstige problemen van wateroverlast en overstromingen te voorkomen.
- b. **Grenzeloos water:** Samenwerken met Duitse partners, want water is grensoverschrijdend.
 - Water Natuurlijk vindt het belangrijk dat het waterschap een actieve deelnemer is in de Euregio en een goede relatie onderhoudt met Duitsland; het water begint en stopt niet bij de grens. 50% van het water in de Vecht komt bijvoorbeeld uit Duitsland. De Dinkel gaat meerdere keren de landsgrens over, voordat hij in de Vecht stroomt.
- c. **Natuur- en klimaatbeheersdiensten:** Boeren moeten een goede boterham kunnen (blijven) verdienen als zij overstappen naar meer natuurinclusieve en extensievere vormen van landbouw. Boeren moeten dan ook een reële vergoeding ontvangen voor de diensten (natuurbeheer, waterberging, weidevogels, etc.) die zij aan de maatschappij leveren.
 - Water Natuurlijk wil met de boeren meedenken over nieuwe verdienmodellen, zodat zij deze transitie naar kringlooptlandbouw en natuurvriendelijk ondernemen ook daadwerkelijk kunnen maken. Water Natuurlijk vindt het belangrijk om met boeren samen te werken aan agrarisch natuurbeheer, waar bodem, water en natuurwaarden leidend zijn voor het landgebruik.
- d. **Sterke schouders:** De vervuiler, gebruiker en profijthebber betalen. De zwaarste lasten moeten door de sterkste schouders worden gedragen.



- Water Natuurlijk is voorstander van belastingtarieven op basis van vervuiler/gebruiker/profijthebber betaalt. Het nieuwe belastingstelsel dat naar verwachting vanaf 2025 ingevoerd gaat worden, biedt hiervoor kansen.
- Water Natuurlijk wil eerlijke belastingen. Betalen voor het daadwerkelijke waterverbruik is eerlijker dan een vast bedrag. Belastingen afhankelijk maken van watergebruik belooft mensen die zuinig en bewust omgaan met water.
- Water Natuurlijk steunt een barmhartig kwijtscheldingsbeleid voor de waterschapsbelastingen. In de nieuwe bestuursperiode willen we het huidige kwijtscheldingsbeleid nog een keer tegen het licht houden.



- e. ***De jeugd heeft de toekomst:*** Iedereen doet mee, maar jongeren in het bijzonder. Zij moeten meer worden betrokken bij het waterbeheer. Het gaat om hun toekomst, hun talent, hun leefomgeving.
- Water Natuurlijk vindt het belangrijk dat het waterschap zich meer gaat inzetten om stage- en afstudeerplekken, traineeships, werkervaringsplekken, om- en bijscholingstrajecten te creëren.
 - Water Natuurlijk wil dat jongeren kunnen meepraten met de beslissingen die worden genomen en is daarom voorstander van een jongerenraad. Daarnaast wil Water Natuurlijk dat er een generatietoets wordt uitgevoerd bij beleid zodat helder is wat de gevolgen zijn die toekomstige generaties gaan ervaren van de keuzes die het waterschap nu maakt.
 - Water Natuurlijk vindt het belangrijk dat naast basis- en middelbare scholen ook het MBO, HBO en WO worden betrokken bij het educatieprogramma van het waterschap. Voor MBO'ers moet het waterschap extra aandacht hebben, door actief stage- en werkplekken aan te bieden en de samenwerking met de ROC's (bijv gastlessen, praktijkopleiding, samenwerkingsprojecten e.d.) verder te versterken. Zonder deze slimme vakmensen kan het waterschap zijn toekomstige werk niet meer uitvoeren, zijn installaties niet meer bedienen en onderhouden.



- f. **In de samenleving:** Het waterschap moet blijven investeren in initiatieven van inwoners, innovatie, communicatie en vrijwilligers
- Water Natuurlijk wil waar mogelijk ondersteuning bieden aan initiatieven van inwoners voor klimaatadaptatie en versterking biodiversiteit in het watersysteem.
 - Water Natuurlijk vindt samenwerking met inwoners vanzelfsprekend. Inwoners weten namelijk als geen ander wat er in hun omgeving nodig is. Wij willen inwoners een stem geven bij waterprojecten in hun eigen buurt.
 - Water Natuurlijk is voorstander van het ondersteunen van burgerinitiatieven via kennis, kunde, instrumenten, geld, etc. Als mensen weten hoe het beter, goedkoper, sneller kan, moet het waterschap hier actief aan meewerken. Wij staan dan ook positief tegenover het invoeren van het Uitdaagrecht/'Right to Challenge', waarbij bedrijven, agrariërs, inwoners en/of maatschappelijke- en natuurorganisaties zelf invulling geven aan waterbeheer, zoals bijvoorbeeld een natuur challenge, het beheer van peilvakken door de grondgebruikers of het uitvoeren van baggerwerkzaamheden.
 - Water Natuurlijk wil dat het Innovatiefonds van waterschap Vechtstromen voldoende budget heeft, zodat goede ideeën van bedrijven en inwoners samen met het waterschap, maar zeker ook eigen medewerkers, kunnen worden ontwikkeld.
 - Water Natuurlijk vindt het belangrijk om te investeren in communicatie over de rol en het belang van water en waterschappen: iedereen moet de opgaven van vandaag en morgen begrijpen en weten hoe ze zelf aan de oplossing kunnen bijdragen. Om deze reden vindt Water Natuurlijk het van belang dat de communicatie van het waterschap voor iedereen gemakkelijk begrijpbaar en via alle (sociale) media toegankelijk is.
 - Water Natuurlijk vindt het belangrijk dat mensen actief betrokken kunnen zijn bij het waterschap, bijvoorbeeld door het meten van de waterkwaliteit, bijdragen aan de educatie-activiteiten of als vrijwillige dijkwachter. Water Natuurlijk koestert deze vrijwilligers van het waterschap. Wij vinden het dan ook belangrijk om hen goede ondersteuning te bieden met aandacht, kennis en werkbudget.





- g. **Diversiteit en iedereen doet mee**: het belang van water vraagt dat iedereen zich vertegenwoordigd voelt in het waterschap. Daarnaast hebben we alle talenten nodig om in de toekomst het werk van waterschap te kunnen blijven uitvoeren.
- Water Natuurlijk wil dat het waterschap een afspiegeling is van de maatschappij en daardoor een aantrekkelijke werkgever is voor talentvolle mensen. Iedereen moet zich dan ook thuis voelen bij het waterschap. Water Natuurlijk wil dat het waterschap daarom ook blijft werken aan een veilige, open en inclusieve werkomgeving.
 - We geloven dat verschillen ons helpen om morgen beter en sterker te zijn dan vandaag. Daarom willen we dat het waterschap hard blijft werken aan een open en inclusieve cultuur, waarin divers talent tot bloei komt en iedereen zich welkom en gewaardeerd voelt. Verschillende perspectieven, achtergronden, kennis en ervaringen dragen bij aan het realiseren van de doelstellingen van het waterschap. Het maakt samenwerken leuker én zorgt ervoor dat we uiteindelijk beter kunnen inspelen op de uitdagingen en behoeften van onze inwoners, boeren en bedrijven.
 - Iedereen doet mee betekent dat iedereen ook medewerker van het waterschap moet kunnen worden. Water Natuurlijk wil dan ook dat het waterschap meer participatiebanen (minstens de norm halen) en banen voor vluchtelingen gaat creëren.
 - Diversiteit en inclusie vragen bijzondere aandacht. Water Natuurlijk ziet dan ook graag dat het waterschap het Charter Diversiteit van de Sociaal Economische Raad (SER) gaat ondertekenen. Dit is een goede manier om die doelstellingen concreet te maken, intenties vast te leggen en in contact te komen met andere organisaties die hier ook mee aan de slag zijn.
 - Water Natuurlijk vindt het belangrijk dat alle haat tegen lesbische, homoseksuele, bi-, transgender en intersekse (lhbti+) en de sociale onwenselijkheid ervan wordt aangepakt. We vinden het belangrijk dat het waterschap hier aandacht aan besteedt en haar lhbti+ medewerkers steunt. Als uiting van die steun zou het waterschap een regenboog waterschap moeten worden en op 17 mei, de Internationale Dag tegen LHBTI-fobie, ook wel bekend als IDAHOT, de regenboogvlag hijst. Alle provincies en een groot aantal gemeenten gingen het waterschap al voor. Het is tijd dat het waterschap hun goede voorbeeld volgt.

